

GAZETA ŁÓDZKA

Niedziela, 27 Maja 1917 r.

ORGAN NARODOWY.

Założyciel i wydawca Jan Grodek.

Rok VI. — № 144.

PRENUMERATA W ŁODZI WYNOŚI:

Recznie Mk. 15.50, półrocznie Mk. 8.00, kwartalnie Mk. 4.20
miesięcznie Mk. 1.50. za odosłanie do domu 30 f.
Wycelodzi codziennie popołudniu.

Redakcja i Administracja Przejazd 8, skrzynka pocztowa № 51. Administr.
otwarta codz. od 9 rano do 7 wiecz. w niedziele i święta do 12 rano.

Redaktor przyjmuje interesantów w sprawach re-
dakcyjnych od 10-ej do 2-ej.

Rękopisów nadesłanych redakcja nie zwraca. — Rękopisy
bez zastrzeżenia honorarium uważa się za bezpłatne.

OGŁOSZENIA.

N a d e s t a n e przed i wśród tekstu za wiersz petit. lub jego
miejsce Mk. 1.-; reklamy za tekstem 50 f.; wycieczki 40 f.;
nekrologia 50 f.; ogłoszenia drobne 6 fen. za wyraz.

Każde ogłoszenie najmniej 50 fen.

TEATR POLSKI

Cegielniana 63.

Dwa ostatnie przedstawienia.

W niedzielę, dn. 27 maja, o godz. 8 wiecz.
Benefis Tadeusza Orłowskiego
„Mał o dwóch żonach“
komedia w 3 aktach S. Quoilbeta.

W poniedziałek, dn. 28 maja, o godz. 8 wiecz.
Benefis J. Sachnowskiej i M. Sokolskiej
„Moralność pani Dulskiej“
tragedja w 3 aktach G. Zapolskiej.

Teatr Polski

Cegielniana 63.

Bilety d o nabycia w
cukier. R oszkowskiego

Sroda 30, czwartek 31 maja i piątek 1 czerwca o 8 w.
3 wielkie przedstawienia w szawskiego teatru art.-literac.

„MIRAZ“

z udziałem: Andy Kitschman (własne piosenki) Romany Bandrowskiej
(deklamacja) Karola Maruza (piosenki, ulubieniec publiczności) Władys-
ława Lina (piosenki aktualne) Józefa Ursteina (Pikus Pipman oryginal-
ny) monolog i satyry. Seweryna Michałowskiego (satyry) Henryka
Szatkowskiego (melodeklamacja na tie wlas. akomp.) Balet pod kierunkiem
A. Blancarada, z udziałem: Haliny Jaksz, Ireny Szymańskiej i
Eugenji Swierczyńskiej. Orkiestra pod dyr. A. Presburgera.

Godzien zmiana programu.

Łódź, d. 27 maja 1917 r.

Jeśli za miernik życia ludzkiego przy-
miemy nie ilość lat, lecz sumę odebra-
nych wrażeń, wówczas z całą pewnością
twierdzić będziemy mogli, iż okres, który
przeżyjemy obecnie, jest najintensywniej
płynącą chwilą w dziejach świata. Z nie-
zwykłą szybkością szeregujące się zdarze-
nia pierwszorzędnej wagi historycznej za-
tracają swą wyrazistość, moc wywierania
na nas wpływu, bowiem ta uwarunkowa-
na jest sądem porównawczym, wielce dziś
utrudnionym ze względu na przeżyte już
wielkie wydarzenia.

Nerwy stępiły, umysł przyzwyczał
się do swobodnego operowania pojęciami,
które dawniej miały charakter wprost ol-
brzymi; zżyliśmy się z tą atmosferą na-
prężenia, która stała się codzienną i swo-
bodnie się w niej poruszamy. Od okre-
su przedwojennego, od którego dzieli nas
wszak dopiero niecałe trzy lata, zdaje-
my się być oddzieleni jakąś przepaścią
czasu, tak iż wprost zatary się w pamięci
dawnie obrazy, zniknęły minione wyo-
brażenia... Zostało jeno uczucie tego iż
dziś, to dziś walki i wszelkich ograniczeń,
ustąpić musi kiedyś przed światym jakimś
jutrem, z którego zdać sobie jeszcze spra-
wy nawet w wyobraźni nie możemy, które
czujemy bardziej niż rozumiemy...

Zda się, iż zniknie wówczas całe zło
życia, bez śladu zginie każdy to wszystko,
co dziś jest ciężarem dla wiary, nastąpi
wreszcie nowa jakaś era, nieledwo będąca
wcieleniem idei szczęścia na ziemi...

Dążenie do pokoju przestaje już być
aktem politycznym, który zmieni z grun-
tu stosunki państwowe i gospodarcze,
przechodzi w dziedzinę idei abstrakcyjnych
gdzie łączy się nierozdzielnie węzłem z
pojęciami szczęścia i dobra...

Jakaś wielka tęsknota idzie przez
kraje, ogarnia ludy, a zdławić jej nie mo-
gą wysiłki tych, którzy dalszych pragną
zadobycy kosztów większych ofiar. Naro-
dom ulegają rządy, wyrażające swą goto-
wość do zapoczątkowania rokowań poko-
jowych, z coraz większą wyrazistością za-
rysowują się kontury przyszłych pertra-
ktacji.

A jednak decydująca chwila jeszcze
nie nadeszła, zda się, iż owoc to nie dość
jeszcze żrzały, by opaść, że, acz pełnych
już nabrał kształtów, jednak nie zupełnie
jeszcze się rozwinął; niedaleką zda się być
chwila, kiedy wreszcie tysiączne głosy

radosne obwieszczą światu wielką nowinę,
a ludzkość odetchnie. Jak po przebudzeniu
się z długiego, okropnego snu...

Nicma już dziś danych, które prze-
mawiałyby mogły za dalszą wojnę, wszyst-
ko natomiast przemawia za szybkim jej
końcem. Zawiodł już wprawdzie przesad-
ny optymizm, oparty po większej części
na rewolucji rosyjskiej, który suponował
pokój jeszcze przed latem, bynajmniej je-
dnak nie obala to przypuszczeń, iż decy-
dujące kroki po drodze pacyfistycznej zo-
staną uczynione jeszcze przed zimą.

Jeśli dla każdego narodu kwestja po-
koju jest rzeczą największej wagi, to zna-
czenie jej dla nas jest podwójne, w toku
wojny poczyniliśmy ogromnie ważne kro-
ki ku odbudowie państwowości, ze wzglę-
du jednak na warunki czasu wojennego i
na fakt, iż ziemie polskie stały się tere-
nem najstraszniejszych walk, iż niektóre
ich części przechodziły z jednych rąk do
drugich, nie można było wcielić w życie
wszystkich obietnic i przyrzeczeń.

Zupełnie inaczej przedstawiać się bę-
dzie sprawa z chwilą przerwania działań
wojennych; kwestja polska stanie się bo-
daj że najaktualniejszą, najbardziej doma-
gającą się rozwiązania radykalnego w sze-
regu spraw europejskich.

Tę chwilę należy wykorzystać, tu o-
kazać swe niezłomne postanowienie, ene-
rgję, od której zależeć będą losy przysz-
tych wieków, przeoczenie więc momentu,
stać się może katastrofą w skutkach nieobli-
czoną.

Jeżeli dziś zwątpienie ogarnia część
naszego społeczeństwa, to niechaj wie ono,
że zwątpienie dziś jest największą zbrod-
nią; dążenia wtedy jedynie owoc wydają,
kiedy się w skutek ich wierzy silnie.
Chwilowe, przemijające momenty, jakgdy-
by osłabienia dążeń, a taki wszak obecnie
przeżyjemy, nie powinny wchodzić w ra-
chubę. Zbudzą się nowe prądy, powsta-
ną nowe siły, a wiara w urzeczywistnienie
ideałów winna prowadzić je do zwycięstwa..

Manifest pisarzy czeskich.

Wszyscy prawie czescy autorowie i
pisarze Czech i Moraw, w liczbie 150, wy-

stosowali do Związku postów czeskich o-
dezwy, zawierającą narodowy program
czesków.

Autorowie odezwy, stwierdzając na
wstępie, że mają prawo i obowiązek prze-
mówić w imieniu świadomej większości
narodu, który obecnie zabrad głosu nie
może — oświadczają, że ze zwołaniem par-
lamentu austriackiego nadchodzi chwila,
pierwsza od czasu wybuchu wojny, nastre-
czająca sposobność wygłoszenia wszyst-
kiego, co dotychczas nie mogło być wyra-
żone publicznie. Odezwa wyraża dalej żal,
że trybuna tą nie może być sejm czeski,
najodpowiedniejsze miejsce dla omawiania
życzeń i potrzeb narodu czeskiego. Gdy
to jest niemożliwe, odezwa wyraża na-
dzieje, że i w Wiedniu postowie czescy
wystąpią jako rzecznicy swego narodu,
powiedzą państwu i światu, czego naród
ten pragnie i przy czym trwa i spełnia ten
swoi obowiązek w sposób najbardziej sta-
nowczy i ofiarny w tej wielkiej chwili
dziejów świata, kiedy rozstrzyga się los
narodu czeskiego może na całe stulecia.

Aby jednak mogli uczynić zadość tym
swoim obowiązkom, postowie muszą uzy-
skać wszystkie po temu warunki konstytu-
cyjne: muszą mieć wolność zgromadzeń
dla porozumienia się ze swymi wyborcami,
uzyskać zniesienie cenzury w prasie, wy-
jąwszy sprawy ściśle wojskowe, dalej za-
pełnić wolność mow poselskich zarówno w
parlamencie samym, jak w sprawozdaniach
prasowych i zupełną nietykalność postów.
Reprezentacja parlamentarna czeska winna
uzyskać amnestję i uwolnienie dla wszyst-
kich skazanych przez sądy wojenne z przy-
czyn nie wojskowych, lecz czysto poli-
tycznych.

Dalej stwierdza odezwa, że obecna
doba, przynosząca zdemokratyzowanie Eu-
ropy i uznanie praw narodów, sprzyja roz-
winięciu starego, lecz nieprzedawnionego
programu narodu czeskiego. „Chwila ta
wymaga od was — mówi odezwa — aby-
ście rozwinęli ten program przed forum
całej Europy, bronili go do ostatczności
i domagali się jego spełnienia bez żadnych
ustępstw, albowiem lud czeski nigdy go
się nie zrekł, w sercach czesko-słowiań-
skich nigdy nie wygasła wiara w jego
spełnienie.

Jeżeli nie czujecie się na siłach
spełnienia wszystkiego, czego naród się po
was spodziewa i od was żąda, zrzeknijcie
się raczej swych mandatów, zanim wejdzie-
cie do parlamentu i odwołajcie się do swej
najwyższej instancji: do swego narodu!

Manifest ten zamieściły wszystkie
dzienniki czeskie.

Zjazd przemysłowców budowlanych w Warszawie.

Żywe obrady w drugim dniu zjazdu
wywołała sprawa rzemiosł, którą poru-
szył p. Jan Rudnicki, domagając się

we wnioskach, przyjętych jednomyślnie:
1) wzmocnienia akcji unarodowienia
miast przez powołanie odpowiednich
związków miejskich do działalności, przez
podniesienie miejscowych organizacji
ekonomicznych i kulturalnych, obejmu-
jących całokształt życia mieszczaństwa
polskiego, a więc handlu, przemysłu i
rzemiosł; 2) oparcia organizacji polskie-
go przemysłu i rzemiosł na zrzesze-
niach polskich i chrześcijańskich, zgro-
madzeniach rzemieślniczych, związkach
zawodowych i kooperatywach; 3) wzno-
wienia i zreformowania ustroju zgroma-
dzeń rzemieślniczych celem podniesie-
nia rzemiosła polskiego i samoobrony
od konkurencji obcej, przez: a) wycho-
wywanie młodzieży rzemieślniczej, b) da-
wanie samopomocy społecznej stowa-
rzyszonym pracodawcom i pracownikom;
c) podniesienie wytwórstwa narodowe-
go; 4) w stosunku do zawodów budo-
wanych uznania potrzeby utrzymania i
wzmocnienia przywilejów wykwalifiko-
wanych majstrów cechowych, jako od-
powiedzialnych wykonawców robót bu-
dowlanych.

Ożywione rozprawy wywołała sprawa
cechów. Gdy jedni mówcy uznają
potrzebę cechów i konieczność utrzy-
mania systemu terminowania u maj-
strów, inni są zdania, że całą troskę o
wykształcenie rzemieślnika powierzyć
należy szkole zawodowej.

Następni mówcy omawiali korzyści za-
stosowania elektryczności w przemyśle
budowlanym, potrzebę unormowania
handlu drzewem dla celów budowlanych
i budownictwo nowych wsi i miast
pod względem bezpieczeństwa ognio-
wego.

W otwartej dyskusji nad referatami
najciekawsze były cyfrowe dane inżyniera
Olszewskiego o stanie lasów w
Królestwie w dobie obecnej.

Referaty o przemyśle ceglarskim, o
przemyśle ceramicznym, oraz o organi-
zacji budownictwa mostowego w przy-
szłym państwie polskim zakończyły dru-
gi dzień zjazdu.

Z ziemi polskich.

Warszawa.

Przynoszenie żywności.

Dzięki staraniom, podjętym przez p.
prezydenta miasta ks. Lubomirskiego,
p. generał-gubernator von Beseler zlecił
początnic ukatwienia przy zaopatrywaniu
się mieszkańców w produkty spożywcze
w okolicach podmiejskich.

Ułatwienie to stosowane będzie w
okresie t. zw. „przednówka“, a więc o.
chwili najbliższej do 1 sierpnia.

Mieszkańcy m. Warszawy otrzymują
specjalne karty, upoważniające do zakupu
poza granicami miasta i sprowadzenia do
niego raz na tydzień produktów w ilości
na rodzinę z 6 osób po 5 funtów ziemniaków
i 7 funtów chleba lub innych produktów
strączkowych lub kaszy.

W nurtach Wisły.

Niedaleko brzegu nawprost ulicy
Solec, wczoraj w nocy około godz. 3-ej
wywróciła się łódź, wioząca 4-ch prze-
mytników: Szlamę Rajchenbacha, Joska

Rubinsztejn, Stanisława Lewandowskiego i Michała Kielszuna. Rubinsztejn, Lewandowski i Kielszun umieli pływać i dlatego zdołali się uratować, przyplwając szczęśliwie do brzegu. Rajchenbach zaś trafił na głębie i wir i w kilka minut po wypadku z łódką, znalazł śmierć w nurtach Wisły.

Ozorków.

Rada miejska w Ozorkowie, złożona z 7 Polaków, 7 Żydów i 4 Niemców, uchwalila domagać się od gminy żydowskiej zwrotu 18000 marek za leczenie chorych żydów. Gmina żydowska, jak pisze żargonowy „L. Volk.“ stara się u władz wyższych o unieważnienie uchwały Rady miejskiej.

Radni żydowscy wnieśli interpelację o to, że z 58 tysięcy marek, jakie magistrat przeznaczył na tanie kuchnie, dano żydom 18 tysięcy, podczas gdy liczba żydów wynosi 44 proc., a przeto żydzi żądają przeszło 24 tysiące mk.

— Późary i ofiary.

We wsi Raćliczycach w gm. Radoszewicach w pow. Wieluńskim wygnik pożar w zagrodzie gospodarza Zagórniaka.

Spaliło się 12 zagrod, kilka sztuk bydła oraz 2,200 marek gotówką. Straty wynoszą około 35 tys. marek.

W czasie ratowania dobytku poparzył się 70-letni Jan Kowalczyk; przeniesiony do szpitala w Wieluniu — zmarł.

We wsi Zamłyniu w gm. Mierzycach pod Wieluniem spłonęła zagroda właściciela Cymbika.

W czasie pożaru do wnętrza płonącej zagrody wbiegli celem uratowania części pościeli i ubrania 9-letni chłopiec, kobieta, oraz druga kobieta z 2-letnim dzieckiem na ręku.

Gdy ratujący mieli już wynieść część dobytku, zapadł się płonący pułap i przygniół wspomnianą 4 osoby, które poniosły straszną śmierć na miejscu.

— Wielki pożar w Bratkowie wyznaczył szkody na 150,000 mk.

Kalejdoskop łódzki.

V.

Moryc Feiteles.

Do 1-go sierpnia roku 1914 był to tak zw. przyzwyczajony młody człowiek, czyli *ansdändiger Jungerman* lat 22-u. Oznaczał się wielkim szacunkiem dla chlebowodawczej firmy swej „Jakob Silbergeldsaff et C-o.“ (Kamgarn i Baumwolle) i otrzymywał 40 rubli miesięcznej pensji oraz gratyfikację świąteczną. Żył zatem przeważnie w wędliny dęszkińskiej, tudzież nadziei na podwyżki i przyszłość.

W połowie sierpnia, wszystkim podopiecznym firmy zredukowano pensje o 50 procent. Moryc Feiteles zwiesił głowę.

Nadzieja na podwyżki i przyszłość tuczyć go już nie mogła—wędlina również podrożała.

Z tragicznie zwieszoną głową chadzał po mieście już do końca roku.

Dopiero na wiosnę roku następnego, kiedy to słowiki śpiewać a różę kwitnąć poczynają i wszelaka dusza młodzieńcza nowego czerpie do życia natchnienia—zrobiło się Morycowi weselej trochę na znębanym duchu: zarobił po raz pierwszy parę rubli przez pośrednictwo przy pewnej transakcji manufakturowej.

W lecie tegoż roku Moryc Feiteles był już stałym gościem u Bartscha i u Komara. Robił bowiem już na własną rękę obroty mydłem i cukrem. W wolnych od zajęć chwilach nauczył się gry na bilardzie.

W jesieni wymówiono mu posadę, ale—głowy już nie zwiesił. Przeniósł się natomiast do Grand-Café, a na nadchodzącą zimę sprawił sobie kurtkę z kołnierzem bobrowym oraz wspaniałe żółte gietry. Obiady i kolacje zaś jadł na przemiany to w Louvrze, to w Lucullusie.

W trakcie następnych kilku miesięcy zaręczył się. Potem—przy finansowej pomocy przyszłego teścia—jeździł kilkakrotnie do Berlina, do Kopenhagi.

W ostatnim półroczu jednak bywa Moryc w zmiennym humorze. Kurtkę i gietry jeszcze ma, ale—ślub odłożono wobec niepokojącej możliwości nagłego wzbudzenia pokoju...

Ostatnio wojna z Ameryką dodała Morycowi trochę otuchy, ale—„jak nawet—to już i tak nie to...“ wyraził się kiedyś w chwili czarnego zwątpienia.

Dzieci ulicy.

Zna miasto całe, zna każdą ulicę.

Wióczy się ciągle—pogoda czy słońce.

A gdzie dom jego?—Nieznani rodzice.

A może zmarł... Dość, że... on sierota...

Kaftanik na nim brudny i podarty.

Twarz krostowata. Z pod piowej czu-

[przynę

spogląda zezem (wzrok chytry uparty)

i chudą rękę, oddawna niemytą,

po grosz wyciąga. Kiedyś, z ludzkiej

[winy

— dziecko ulicy — zostanie bandytą.

Snieg topniejący lepka ciecżą błota pokrył chodniki. Na ulicach pusto.

Przestrzasza ludzi szaruga i słońce..

Pod murem, nędzną owinięta chustą,

patrząc w cukierni okna rozświetlone,

stoi dziewczynka mała, prawie dziecko.

Oczy niebieskie, blasku pozbawione,

patrzą, ponuro, a usta zdradziecko

kurczą się w dziwnym uśmiechu gry-

[masem,

nieznanej żądzy i zawistnej złości.—

Wesołe, gwarne, z śmiechem i ha-

[fasem

wyszło z cukierni liczne grono gości.

Idzie za nimi... Ona także z czasem

bawić się będzie—za cenę miłości..

A. Przybylski.

NADESLANE.

Wielka Kwesta Ogólnokrajowa.

Sekcja VI urzędu w niedzielę dnia 3-go czerwca r. b. w parku miejskim Staszica przy ul. Dzielnej wielki koncert ogrodowy z programem bardzo interesującym i oryginalnym.

Wszystkie prawie instytucje śpiewacze naszego miasta staną do apelów, aby dać się usłyszeć w zespołach wiekowych, zrzeszających po kilka chorów razem. Staną tedy na estradzie połączone chóry polskie towarzystw: Lutnia, Drużyny handlowców, Towarzystwa im. Szopena i Resursy Rzemieślniczej, następnie chór niemiecki połączonych towarz. śpiewających parafii św. Jana i św. Trójcy łącznie z członkami Tow. Männergesangvereinu.

Poza tem wystąpią chóry mieszane Tow. im. Szopena i Resursy Rzemieślniczej, wreszcie chór dziecięcy Towarzystwa im. Moniuszki, złożony ze 120 dzieci. Produkcje chorów przepiatare będą koncertem wyborowej orkiestry.

Towarzystwo muzyczne Hazomir pomimo szczerej chęci udziału nie przyjął z powodu niedyspozycji kierownika muzycznego, zmuszonego do wyjazdu na kurację.

Koncert rozpocznie się o godzinie 3-ej i pół po południu.

Komitet nie wątpi, że park Staszica zaroi się od tłumów publiczności, która wzamian za odniesione wrażenia artystycz-

Biuro Prośb i Zażeń

KONSULENTA PRAWNEGO

A. Gersdorffa,

PIOTRKOWSKA 84.

Od d. 8 Czerwca w celu powiększenia lokalu przenosi się do oficyny.

ne pospieszy złożyć swój grosz ofiarny w pierwszym dniu Wielkiej Kwesty.

W tydzień później, t. j. 10 czerwca odbędzie się wielka zabawa w parku Helenowskim, połączona z koncertem Łódzkiej Orkiestry Symfonicznej, loterią fantową i popisami sportowymi.

Zabawa ta, zamykająca działalność Komitetu Kwesty, zgromadzi niewątpliwie całą Łódź dobroczynną w uroczym Helenowie, dając jej możność miłego przepędzenia czasu.

Miłośnicy muzyki rozkoszować się będą koncertem orkiestry symfonicznej, która już o godz. 4-ej rozpocznie swój dobrotowy program; loteria fantowa cieszyć się będzie niezawodnie dużym powodzeniem, wreszcie plac sportowy mieć będzie licznych widzów, tymbardziej, że program zawodów sportowych będzie bardzo urozmaicony.

Wiadomości bieżące.

— Polska Demokracja.

W dniu 3 czerwca r. b. o godz. 6 wieczorem w mieszkaniu inżyniera S. Nakielskiego przy ul. Sienkiewicza № 83 odbędzie się ogólne zebranie członków stronnictwa Polskiej Demokracji.

Na zebraniu powyższe proszeni są o przybycie wszyscy, którzy zapisali się do stronnictwa Polskiej Demokracji na ostatnim zebraniu w Resursie Rzemieślniczej.

— Ze Stowarzyszenia Nauczycieli Chrześcijańskich.

Prelegenci, którzy zgłosili gotowość wygłaszania odczytów na prowincji, organizowanych przez Łódzką Okręgową Radę Opiekunczą podczas kwesty p. h. „Ratujcie dzieci“, proszeni są o przybycie w czwartek, 31 b. m. o godzinie 7 po poł. do lokalu Stow. Naucz. Chrześc., Andrzeja nr. 4, III piętro, na posiedzenie, celem podzielenia się miejscowościami.

— Opłaty sądowe.

(*) Przy obliczaniu kosztów sądowych i opłat po wprowadzeniu waluty w

Kinematograf.

Ani jeden z najnowszych wynalazków nie potrafił tak szybko, tak blisko i z takim powodzeniem zastosować się do duchowych potrzeb, do smaku i do środków materialnych najszerszych warstw społecznych, jak kinematograf. We wszystkich krajach kulturalnych jest on najlubiejszą wieczorową, a zwłaszcza świąteczną rozrywką, nietylko w wielkich miastach, lecz i w małych miasteczkach, nawet we wsiach i osadach.

Statystyka kinematografu za oceanem daje jakieś bajeczne rezultaty. W Stanach Zjednoczonych bywa w kinematografach dwa i pół miliona ludzi dziennie, płacąc ogółem za bilety około miliona rubli, to znaczy, że w ciągu roku mają w Ameryce kinematografy dwa razy więcej uczęszczających, niż w całej Europie widzów.

Główna wytwórnia filmów, now-yorska firma George Ctein and Comp. wyrabia 1,800 wiorst wstęgi kinematograficznej rocznie.

Wynalazca kinematografu, Edison za eksploatację swego wynalazku otrzymuje około miliona rubli rocznie. W Europie, jak wiadomo, prym trzyma paryska firma Pathé Frères.

Najwięcej kinematografów jest w Hiszpanii i we Włoszech. Mieszkańcy południa lubią niezmiernie wszelkie widowiska i są pryncyplem błędni, więc przedstawienia kinematograficzne znalazły wśród nich największe liczebne rzesze zwolenników. W Paryżu, Neapolu, Mediolanie, Genewie—co dom to kinematograf, czasem z frontu, czasem na podwórzu, a często nawet w piwnicy lub w jakiejś budzie. Cena biletu—20, 10, 5 k. W Barcelonie istnieje 120 takich teatrzyków, w Madrycie zaś około 150.

Kinematograf ma wszystkie, na każde żądanie, do wszelkiego celu: przeszłość i przyszłość, rzeczy piękne i niezwykłe, ciekawe, ważne, nowe, najnowsze, dramatyczne, komiczne, szulce, fantastyczne, swoje

i cudze, a przedewszystkiem—rzeczy kształcące.

Nauce ścisłej okazuje obecnie kinematograf wielkie usługi. Wyżej wymieniona firma amerykańska wydaje, między innymi, pod kierunkiem uczonego-specjalistów cały cykl filmów do nauki pogładowej. Ta sui generis graficzna encyklopedia najbardziej potrzebnych i pożytecznych wiadomości jest niezmiernie ważna, wprost nieoceniona w tak awaryjnych „uniwersytetach ludowych“. Popularno-naukowa „kinematografja“ obejmuje już geografje, historie, etnografje, zoologje, botanikę, fizjologje, bakterjologje, technikę, strategje, rolnictwo, architekturę i aeronautykę.

W Paryżu istnieje oryginalna szkoła niedzielnia „Je sais tout“, posługująca się jedynie aparatem kinematograficznym. Obrazom na ekranie towarzyszą naturalnie objaśnienia specjalistów. W Londynie wykłady medycyny nie mogłyby się już obejść obecnie bez kinematografu, a w monarchijskiej akademii sztuk pięknych klasa pejzażowa posiada ogromną kolekcję kinematograficznych zdjęć z natury.

Nadzwyczaj ciekawe usługi okazuje kinematograf i reportażowi współczesnemu. Aparat z zadziwiająco szybkością roznosi po świecie żywe obrazy najbardziej sensacyjnych zdarzeń z życia politycznego i społecznego narodów. Kilka lat temu rekord szybkości osiągnęła fabryka braci Pathé. Kondukt żelazny, prowadzący zwłoki zabitego króla portugalskiego Carlosa, można było oglądać na ekranach Paryża dwa dni po pogrzebie w Liabonie. W roku 1911 ta sama firma miała zjścia z koronacji króla angielskiego Jerzego—już po 14-tu godzinach. Jedną z firm rosyjskich po pięciu godzinach wydała filmę z jakas uroczystością w Petersburgu.

Repertuar kinematografu współczesnego składa się z dwóch grup zasadniczych, obsługiwanych przez różnych fachowców. Pierwsza grupa—to zdjęcia z natury. Te zdjęcia wypełniają kinematograf czynności fotograficzne. Daje on na ekranie tylko to, co jest,

lub to, co było. Mechanik nastawia aparat i kręci całe kilometry wstęgi z nieprzerwanym szeregiem zdjęć fotograficznych. Praca to nietrudna; nie wymaga ona żadnych specjalnych przygotowań ani kosztów, i dlatego filmy tego rodzaju kursują w przemyśle kinematograficznym po najniższej stosunkowo cenie.

Druga grupa jest już owocem umiejętności sztuki. Stanowi ona całą dziedzinę wiedzy, mającą swych koryfeuszów we wszystkich większych miastach europejskich, a zwłaszcza w Paryżu, Londynie i Mediolanie. Są to niezmiernie ciekawi specjaliści: posiadają spory zapas fantazji, zmysł wynalazczy, dowcip i ogromną wrażliwość na gust publiczności, gust przedziwnego hurlowego widza. Wiedzą oni naprzód i bez wahania, kiedy i przez co publiczność będzie wzruszona, zachwycona, przestraszona, kiedy będzie się oburzała, kiedy śmiać i kiedy śmiać się do upadłego. Mają oni swoją szkołę, określony genre, swoich autorów mimodramatów i mimokomedji, swoje fabryki filmów, chwile pożaranych przez tysiące teatrzyków kinematograficznych.

Ciekawa jest także strona zakulisowa zdjęć kinematograficznych.

Środki, którymi się posługuje kinematograf do stwarzania wszelkich iluzji i ewolucji, są bardzo proste. Nie można powstrzymać się od uśmiechu, mówiąc o nich. Należy tylko pamiętać, że wszystko polega tam na możności ozytienia *pausz* pomiędzy oddzielnymi zdjęciami. Te pausy są źródłem i sekretem całego „czarodziejskiego“, niewytłumaczonego pierwiastku w kinematografie. Weźmy przykład najprostszego: Stolarza. Piła ręczna, niewiadomo skąd i dlaczego, wpada nagle na deskę, zaczyna ją piłować, przepiłowuje i znika. Jak się to robi? Przesuwa się piła do deski na cienkim drucie, który zatrzaskuje się następnie na zdjęciu. Pierwsze zdjęcie. Aparat zatrzymuje się. Zaczyna się deska piłować. Gdy piła zagłębi się już w deskę na kilka centymetrów—robi się zdjęcie drugie. Znowu pauza. Deska piłuje się dalej—piła

tkwi w drzewie dość głęboko. Znowu zdjęcie i t. d. Doprowadza się w ten sposób piłę, fotografując ją stopniowo do końca deski, i usuwa się ją za pomocą drutu. Wszystkie zdjęcia piły i deski wykonane są na jednej filmie, rzędem. Kinematograf wprowadza film w nadzwyczaj szybki ruch obrotowy—i rezultatem ruchu tego jest zupełna iluzja nagłego zjawienia się piły, samodzielnego pilowania i tajemniczego zniknięcia narzędzia.

Za najlepszy przykład symulacji i mistyfikacji kinematograficznej może służyć następujący obraz, który obiegł ekrany całej Europy i zaimponował światu. Przedstawia on podróz lotnika z Frazeji do Anglii przez La Manche. Widzimy z początku brzegi Francji i wznieślenie się aeroplanu. Następnie—morze i szybującego nad nim człowieka kaptura na tie chmur. Potem znowu i znowu morze i niebo i aeroplan. Nareszcie ukazują się wybrzeża Anglii i wreszcie staje na lądzie. Taki obraz ukazuje się zdumionym oczom widza. A w rzeczywistości—rzecz cała śmiechu warta.

W warsztacie kinematograficznym w Belleville stoi wielka żelazna wanna, napełniona wodą. Woda burzy się gwałtownie za pomocą sztucznego ciśnienia powietrza, wykonywanego przez specjalną pompę z dołu. Oto... La Manche, który widz ogląda na ekranie. Z obydwóch stron wanna umieszczona są dwa modele gipsowe, przypominające wybrzeża obydwóch państw. A nad tym nieskomplikowanym aparatem wiszą cienkim druciku aeroplanik, zabawka, posuwana wprawna ręką „reżysera“. W aeroplaniku siedzi laleczka—dziewina lotnik. Aparat kinematograficzny zdejmując z góry i z boków tę prostą dekorację. W rezultacie—wspaniały obraz. Proste to, niezwykle proste i banalne; lecz na ekranie—zdumiewa efektem i prawdopodobnością.

R-skł

markach, często zdarzają się w pojedyn-
czych opłatach kwoty w fenigach.

Tego rodzaju kwoty powinny być
jak nas z miarodajnego źródła informują
zaokrąglone przez najbliższą wyższą liczbę,
dzielącą się na dziesięć. Naprzykład
41 fen. — 50 fen.

Wyjątek stanowią tylko opłaty kan-
celaryjne, które oblicza się w sposób na-
stępujący: 10 kop. — 20 fen.; 20 kop. —
40 fen.; 40 kop. 80 fen.

Zjazd niemiecki.

W „Unsere Kirche“ ogłosił pastor
Behse z Bełchatowa odezwę, która rozpo-
czyła się słowami:

„Przejęty przekonaniem, że utrzyma-
nie niemieckiego charakteru naszych kości-
ściołów ewangelickich w Polsce jest dla
nich kwestją życia, upraszam w tej chwili
poważnie, kiedy jeszcze nie wiemy, co
ona nam przyniesie, ażeby pastorowie, bę-
dący tegoż przekonania, co ja, porozu-
mieli się ze mną listownie co do czasu i
miejsca urzędowania zjazdu w tej sprawie“.

Odezwa proponuje Łódź na miejsce
zjazdu.

**— Ważne zebranie zw. kelnerów
łódzkich.**

We wtorek, dnia 29 b. m., o godz.
12 w nocy w lokalu p. Łukasiewicza
przy ul. Piotrkowskiej № 62 odbędzie
się ważne zebranie związku kelnerów
łódzkich.

Zarząd związku ma nadzieję, że
odpowiednia pora dla członków zwią-
zku pozwoli im licznie zgromadzić się,
omawiane bowiem będą ważne sprawy
zawodowe.

— Teatr p. olski (Cegielniana 63).

Dziś więc na benefis p. Tadeusza
Orłowskiego, artysty cieszącego się odda-
wną wielką sympatią publiczności, ode-
graną zostanie farsa Quolibeta p. t. „Mąż
o dwu żonach“.

W drugi dzień świąt, t. j. jutro,
benefis p. Jadwigi Sachnowskiej, drugiego
reżysera T. P., i p. Mili Sokolskiej, mło-
dej uzdolnionej artystki. Odegrana będzie
świetna komedia G. Zapolskiej „Moralność
p. Dulskiej“.

Na dzień 30, 31 maja i 1-go czerwca przy-
jeżdża art. lit. teatr „Miraż“ z Warszawy. W wy-
konaniu programu, na który złożą się utwory
literackie, przyjmą udział:

Pp. Anda Kitzman (była dyryg. teatru
„Nowości“) piosenki własne. Romana Bandro-
wska (deklamacja). Karol Hanusz (młubiony pło-
senkarz). Józef Urstein (Pikuś Pipman oryginalny)
monologi i piosenki. Seweryn Michałowski
(satyry). Władysław Lin (aktualny pło-
senkarz). Henryk Szatkowski (dekl. na tle wła-
snych akompanjamentu).

Balet pod kierunkiem A. Blancarda w oso-
bach: Haliny Jaksz, Ireny Szymańskiej i Euge-
nii Świerzyńskiej, popisie się nowymi oryginalnymi
tańcami. Bilety do nabycia w cukierni
Roszkowskiego.

— Teatr letni Colosseum.

Jedyny w Łodzi letni teatr Colosse-
um (Cegielniana 16) rozpoczął dnia 25
maja sezon letni. Program inauguracyjny
przedstawia się bardzo interesująco.

Początek koncertu o g. 7 w., przed-
stawienia „Variete dla rodzin“ punktual-
nie o g. 8 1/2, koniec o g. 11.

Bogaty program i możliwość spędze-
nia paru godzin na powietrzu — zapowia-
dają „Colosseum“ pewne powodzenie.

— Druciane podeszwy.

Do licznych, czysto wojennych wy-
nalazków należą druciane podeszwy,
które w Krakowie pojawiły się w han-
dlu.

Są to właściwie ochraniacze obu-
wia, sporządzone w formie podeszew ze
stali i żelaza, przewyższające podobno
pod względem praktyczności, trwałości
i wygody, wszelkie inne tego rodzaju
wyroby.

**— Ze Stow. spożywczego urzęd-
ników.**

(*) Onegdaj, o godzinie 8-ej i pół wie-
czorem w sali Koncertowej przy ul. Dzielnej
nr. 18 odbyło się doroczne zebranie członków
Stow. spożywczego urzędników.

Zagał i przewodniczył obrędom wicepre-
zes Rady Nadzorczej Dr. Grinberg.

Przewodniczący oznajmił zebranym, iż re-
branie powyższe jest, jako zwołane w drugim
terminie prawomocne bez względu na ilość
przybyłych członków.

Odczytano sprawozdanie działalności i ka-
zowe, z którego okazuje się, iż w lipcu 1916 r.
Stow. liczyło 816 członków z kapitałem udziało-
wym 8,340 mk., w ciągu roku zapisano się
810 nowych członków, wystąpiło 46, w końcu
roku zatem było 1,180 członków.

Ogólny obrót za 1916/17 rok wyniósł
360,868 mk.

Czysty zysk wyniósł 21,615 mk. Sprawo-
zdania przyjęto.

Następnie Komitet Nadzorczy wniosł wnio-
sek co do podziału dywidendy w sumie 5,670
marek.

W sprawie tej wywiązała się ożywiona
dyskusja, większość była zatem by nie wypła-
cać takowej a przeleć na kapitał zapasowy.

Uchwalono większością głosów jedną
czwartą tej sumy przeleć na kapitał rezerwowi,
trzy czwarte zaś na obrotowy.

Następnie przystąpiono do wyborów na
miejsca następujących.

Do Komisji nadzorczej wybrani zostali pp.
Salem, Rozenblum, inż. Trabczyński. Do zar-
ządu pp. Peters, Knappe i Walter.

W myśl paragrafu 2 ustawy Stowarzysze-
nia uchwalono, aby zarząd przyjął w poczet
członków kooperatywy tylko tych urzędników,
którzy są na stałych posadach i mają zapew-
nione przez te samo przez pewien czas pełnie-
nie obowiązków.

Po za tem odczytano wniosek podpisany
przez 39 członków o utworzeniu taniej kuchni
dla urzędników magistratu.

Kronika sądowa.

Cesarzsko-niemiecki sąd okręgowy rozwa-
żał sprawę kupca H. Pacanowskiego pozwane-
go przed sąd przez szwagra swego Markusa Sil-
berberga o wypłacenie 757 rubli i zwrot pro-
centów od wspomnianej sumy.

Powód miał z P. umowę piśmienną z dn.
1-go marca, 1914 roku na przebieg 8 lat, mocą
której pracował on u niego, otrzymując stałą
pensję 10 proc. od zysków.

Pacanowski nie wypłacał przez cały rok
umówionej pensji i stał żądane powództwo.

Pozwany przeciwstawił skardze S. — swo-
ją, w której wyznał, że z powodu choroby w
interesie musiał zredukować pensję Silb., obie-
cując zapłacić mu pewne odszkodowanie po
wojnie; gdy jednak S. w pewnym czasie znie-
dł się zupełnie w pracy, oskarżony uważał
umowę za rozwiązaną od 1 czerwca 1916 r.

Sąd, motywując wyrok tym, iż obie stro-
ny obowiązywała pierwsza umowa, nie zaś dru-
ga, przyznał S. 757 rb. i procenty, zobowią-
zując pozwanego płacić powódowi przez cały
czas trwania wojny ustanowioną w drugiej umo-
wie pensję miesięczną.

Z ruchu wydawniczego.

„Złote kłosa“.

Biorąc do ręki pierwszą po elementarzu
książkę, uciechaliśmy się do pracy z przełam-
aniem trudności fonetycznych. Należy mu
przeżo ułatwić proces czytania przez podanie
takiego materiału, by myśl czytającego nie za-
trzymywała się nad pojęciami niezrozumiałymi
dla niego bez objaśnień nauczyciela, by treść
czytanek była zrozumiała, bliska, a jednocześnie
stopniowo rozszerzająca horyzont myślowy uc-
nia. Wychodząc z tego słusznego założenia, p.
Józef Radwański opracował i wydał nakładem
księgarni L. Fiszera w Łodzi „Złote kłosa“,
pierwsze po elementarzu czytanki, w których
umiejętnie stopniuje zaznajamianie czytelnika
z coraz to szerszymi pojęciami. Naprawdę pod-
aje wiadomości o życiu wiejskim, polym o mie-
ście, wreszcie o stosunkach więcej złożonych,
o kraju.

„Złote kłosa“ zawierają wyjątki z dzieł
najcenniejszych pisarzy polskich: Sienkiewicza,
Prusa, Reymonta, Konopnickiej i in.

„Geografia powszechna“.

Nakładem księgarni L. Fiszera w Ło-
dzi wyszła z druku „Geografia powszechna“,
opracowana starannie a przystępnie przez na-
uczyciela państwowej szkoły realnej, St. Lubo-
majewskiego. Tekst ilustrują liczne rysunki i ry-
sunki. Szata zewnętrzna wydawnictwa przed-
stawia się bardzo dodatnio.

„Nauka o rzeczach“.

Nakładem księgarni L. Fiszera w Ło-
dzi wyszła z druku praca W. Majewskiej p. tyt.
„Nauka o rzeczach“, stanowiąca doskonały ma-
teriał dla pogadanek z dziećmi szkół początko-
wych. Wobec rozwoju szkolnictwa elementar-
nego, praca p. Majewskiej jest bardzo na czasie
i nie należy wątpić, że odda ona duże usługi
nauczycielom szkół początkowych.

Telegramy.

Komunikat niemiecki.

Berlin, 26-go maja. (Urzędowo).

Z widowni zachodniej.

Walki pod Loos zakończyły się zu-
pełnem wyrzuceniem przeciwnika z na-
szych rowów. Zdobyliśmy przytym jeń-
ców i karabiny maszynowe. Ogień ar-
tyleryjski był ożywiony, jak i dni po-
przednich, po obu brzegach Scarpy.

Front niemieckiego następcy Tronu.

Przy Chemin des Dames na południe
od Pargny przeprowadziliśmy przy niezna-
cznych własnych stratach atak, który zna-
cznie poprawił nasze stanowiska.

W niepowstrzymanym pędzie zaata-
kowały przeciwnika pułki szląskie, meklem-
burskie, szlezwig-holsztyńskie i hanzeatyc-
kie, biorąc do niewoli 14 oficerów i 530
żołnierzy, poza tem 15 karabinów maszy-
nowych i wiele materiału wojennego.

Wykonany francuski kontratak zo-
stał odparty.

W zachodniej części Szampanii — po
silnym przygotowaniu artyleryjskiem, która
po południu przeszła w ogień huraganowy,
zaatakowały silne francuskie oddziały nasze
stanowiska na wyzniesiu na południe i po-
łudnio-wschód od Nuroy na szerokości
4 kilometrów. W bitwach zbliżka zostali
francuzi odparci przez nasze kontraty, a
ich stanowiska zostały oczyszczone. Po
nieudanych pierwszych atakach powróżył
nieprzyjaciel takowe jeszcze dwukrotnie;
wszystkie jednakże spożyły na próczym.

**Grupa wojsk generała-feldmarszałka
Albrekta Württemberskiego.
Nic nowego.**

Jedna z naszych bojowych eskadr na-
powietrznych obrzuciła bombami na połu-
dniowym wybrzeżu Anglii Dover i Falke-
stone. Oprócz tego i na stym ładzie
wykazały nasze latawce dobre rezultaty.
W licznych walkach napowietrznych uła-
cili wczoraj nieprzyjacieli 20 latawców.
Porucznik Almenröder zestrzelił 19 i
20 przeciwnika.

Z widowni wschodniej.

Między Dyną i Berezyną, a także
wzdłuż linii kolejowej Złoczew—Tarno-
pol aż do Karpat, jak również na gra-
nicznych wzgórzach Mołdawii przy pię-
knej pogodzie — ożywiona działalność
ogniowa.

Front macedoński.

Żadnych szczególnych wydarzeń.

**Pierwszy General-kwatermistrz
LUBENDORFF.**

Komunikat austriacki.

WIEN, 26-go maja. (Urzędowo).

Z widowni włoskiej.

Wielka bitwa na południo-zachodzie
trwa dalej.

Jeżeli wzmocnienie walk po 23 i 24
maja było możliwe, to nastąpiło ono
wczoraj.

Ani razu w ciągu dwóch, co tylko
ukończonych lat, walk nie miała do zwal-
czenia armia nad Isonzo takich nad-
zwyczajnych wysiłków przeciwnika, jak
w ostatnich dniach.

Miejsca walk były i wczoraj te sa-
me: okolice Plevy, wzgórze przy Wo-
dicy, Monte-Santo i górzysta okolica
Gorycji.

Wszędzie parł przeciwnik na nasze
linje, miejscami dwa i trzy razy powtarza-
jąc ataki.

Zawsze rozpraszały się jednak ataku-
jące kolumny w naszym ogniu. Najsil-
niejszy atak masowy skierował jednak
przeciwnik na płaskowzgórze Karsu.

Jakie bohaterstwo obrońcy w tych
walkach wykazali, należy do historii tych
krwawych dni. Dobitniej, niż wszystko in-
ne potwierdza to wynik walk, które, oprócz
nieznacznych odinków, na których walka
nie została jeszcze ukończona, miały prze-
bieg dla nas pomyślny. Nieprzyjacieli w
piętnastym dniu walk nie zblżył się ani
o jeden krok do zamierzonego celu, to
jest przełamania naszych linji.

W Karyntji i w Tyrolu — bez zmiany.

**Zastępca szefasztabu generalnego
von Hofer,
marszałek polny porucznik.**

Z zachodniego frontu.

Z Berlina donoszą: Angielski atak na
wzgórze 70 — na zachód od Loos, poprze-
dzony został ogniem artyleryjskim i chmu-
rami dymu, pod osłoną którego udało się
Anglikom wagnać w przednie rowy; kon-
tratakami niemieckim zostali jednak z po-
wrotem wyrzuceni.

W okręgu st. Quentin działalność ar-
tyleryj estabła, tylko w okolicy Hancourt —
była więcej ożywiona. W katedrę w St.
Quentin znowu trafiło kilka pocisków.

**Walki na froncie try-
denckim.**

Sprawozdawca wojenny „Corriere
della Sera“ donosi z frontu nad Isonzo:
Cofnięcie się austriaków na froncie try-
denckim zmusza obecnie włoskie kie-
rownictwo wojskowe do przedsięwzię-
cia trudnego zadania — planowego posu-
nięcia się ku Tryjestowi.

„Tribuna“ pisze: Akcja włoska przy-

Crem Macedoin
f. „Motor“
Najlepszy środek w celu usunięcia pie-
gów i udelikatnienia cery.
Cena Mk. 2,50.
i Mk. 4,00.

bierna coraz bardziej charakter decydu-
jący. Powodzenia dotychczasowe są te-
go rodzaju, że w znacznym stopniu
wzmocniają sytuację wojenną Włoch.

„Corriere della Sera“ uważa obec-
nie za konieczne podkreślić zasługi
Cadorny.

**Demonstracje pokojowe
w Jassach.**

„Acht-Uhr-Blatt“ donosi ze Stok-
holmu:

Jak donosi „Russkoje Słowo“, odby-
wają się w Jassach prawie codziennie
wielkie demonstracje pokojowe socjalis-
tów. Władzę ujęła w ręce swoje Rada woj-
skowa w Jassach.

Niedawno król rumuński Ferdynand
pojawił się niespodziewanie na zgroma-
dzeniu ludowem i wygłosił mowę, w któ-
rej oświadczył, że lud rumuński wywal-
czył sobie prawo do wolności. Wśród e-
gólnego entuzjazmu król przypiął sobie
następnie oznakę socjalistów.

Kontrybucja belgijska.

General-gubernator Belgji wydał roz-
porządzenie następujące:

Rozkaz z dnia 20 listopada 1916 r.
niniejszem znosi się. Natomiast, ste-
sownie do art. 49 konwencji haskiej,
dotyczącego prawodawstwa wojennego,
nakłada się niniejszym na ludność bel-
gijską kontrybucję wojenną w sumie
60 milionów franków miesięcznie aż do
odwołania, celem pokrycia kosztów po-
trzebu zarządu wojskowego na terenach
okupowanych. Potrzebne sumy ściąg-
nięte będą z 9 prowincji belgijskich
w drodze pożyczki.

Złagodzenie kar.

Jak się dowiaduje z Berlina „Mil.
Pol. Kor.“: Cesarz przy raporcie rozkazał,
aby wykonywanie obostrzonej kary przez
przywiązywanie zostało usunięte.

Pomocnika ogrodnika

poszukuje się zaraz. Zgłosić się w ogro-
dnicztwie Pihala w Karolewie № 10.

**Ważne
dla krawców i krawczyń!**
Przyjmuje do haftowania
kostiumy, suknie
wszelkie roboty hafciarskie i
pasmanterje,
gwarantując za dobre wykonanie.
Znany majster tamborowania
IZAAK BEN, Łódź Południowa 6 m. 26

**Grochy, fasole do jedzenia i sie-
wów, oraz inne nasiona rolnicze,
warzywa i kwiatów**
do sprzedania w składach
L. Jasińskiego w Łodzi,
Andrzeja 10 i w Łęczycy.

Różne lokale

mieszkania od zaraz lub od 1 lipca 1917
do wynajęcia.
Władysław Piotrkowska 91 u s'rozu.

ODEON SENSACJA! ODEON
Lyon Lea - Górką Rabina
Dramat wojenny w 5 częściach,
osnutu na tle prześladowań żydów galicyjskich przez oku-
pujące wojska rosyjskie.

Jedyny w Łodzi
TEATR LETNI
Golosseum
Cegielniana 16.
Stworcie sezonu letniego
z nadzwyczajnym programem

Począwszy od 25 maja codziennie wielkie przedstawienia „Variete” dla rodzin

Fiszelewicz Żydowski humorysta ulub. warsz. i łódzkiej publicz.
Duet Nowicki Niezrównany duet tancerki, ulub. warsz. i łódz. publicz.
Ervest Trio Scena w restauracji. Zdumiewający ekwilibrystyczny akt.
Danielos Ekscentryczny malarz Obrazy z galganów.
M. Boczkowski Polski humorysta. Własny repertuar.

Duet Chrzanowski Tańce meksykańskie i saloonowe.
Nina Polska subretka. Tańce i śpiew.
Maks i Włada Oryginalny polski duet śpiewny.
Bergeman Znana niemiecka śpiewaczka i kupleciska.
Abczyńska Ekscentryczna subretka.

Marylla Tancerka.
Ordon-Tuszyńska Polska subretka.
Ciszewska Subretka.
Emmy Niemiecka subretka.
Alicja Wester Subretka kaskadowa. i t. d.

Początek koncertu o g. 7, — przedstawienia o 8 i pół punktualnie. Koniec o godzinie 11-ej wiecz.
W razie niepogody przedstawienia odbywają się w Teatrze Zimowym.

Czarniecka Góra.

Uziorowisko przyrodolecznice i letnisko wśród olbrzymich lasów iglastych w górach Świętokrzyskich, 3 wiorsty od St. Nieklań, na linii kolejowej Tomaszów—Skarżysko (okup. Austro-Węg.) otwarte od 20 maja. Wspaniałe warunki klimatyczne. Zdrowa, obfita i smaczna kuchnia (dietetyka). Wodolecznictwo, kąpiele słoneczne, i wszelkie zabiegi. Ordynuje dr. St. Zamecki z Krakowa. Mieszkania dla rodzin z kuchniami. Dostawa produktów zorganizowana. Ceny przystępne. Informacje, Warszawa, Piękna 11a, m. 1, od 4 do 5 po p.p. Łódź, Andrzeja 5, u W-go dra W. Smoleńskiego oraz na miejscu: Adres: Czarniecka Góra, przy stacji Nieklań. Okup. Austr.-Węgierska.

Park Julianów

zostaje otwarty dnia 27 Maja dla publiczności codziennie od 2—9.
Wejście dla osób dorosłych — 30 fenig.
Dzieci, uczniów i wojskowych — 20 „
DOJAZD TRAMWAJEM PODMIEJSKIM.
Wejście do parku znajduje się naprzeciwko przystanku.

W sobotę, dnia 9 Czerwca r. b., o godz. 7 wiecz. odbędzie się w sali I-go oddziału, Konstanyńska № 4,

Ogólne Zebranie

członków Łódzkiej Straży Ogniovej Ochotniczej z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Przejrzenie i zatwierdzenie sprawozdań za 1914, 1915 i 1916 rok.
- 2) Sprawozdanie komisji rewizyjnej i zwolnienia zarządu.
- 3) Zestawienie budżetu na rok 1917 i zatwierdzenie wydatków nadzwyczajnych.
- 4) Wybory prezesa zarządu.
- 5) Wybory 15 członków zarządu.
- 6) Wybory zarządzającego majątkiem.
- 7) Wybory naczelnika straży.
- 8) Wybory zastępcy naczelnika straży.
- 9) Wybory 8 członków komisji rewizyjnej i 3 kandydatów do tejże komisji.
- 10) Wybory naczelników pierwszych 4 oddziałów i ich pomocników.

ZARZĄD
Łódzkiej Straży Ogniovej Ochotniczej.

Mrk. 125,000

na spłatę 50,000 rb. po 50,000 rb. T. K. Z. potrzeba zaraz na majątek WISKITNO w kompletnym porządku.

Oferty proszę składać lub osobiście się zgłosić:

Łódź, Piotrkowska 82, Biuro ogł. „Merkury”.

4 kl. Zakład Naukowy

H. CHOLEWICKIEJ

Piotrkowska 120,

zawładania rodziców i wychowawców, że od września otwiera klasę 4-tą. Zapisy i egzaminy wstępne do wszystkich klas rozpoczęły się w środę, 23 maja, o g. 3 po południu. Po ukończeniu całkowitego kursu Zakład wydaje odpowiednie świadectwa.

8-o klasowe gimnazjum filologiczne

B. BRAUNA

ul. Dzielna № 57.

Egzaminy dla nowowstępujących kandydatów rozpoczną się dnia 30 maja r. b. Podania przyjmuje Kancelaria gimnazjum codziennie do 29 maja r. b.

Konsultant prawny

A. Ackerberg,

Łódź, Południowa 2, 1-e p.
Formularze do podróży
tamże do nabycia.

Pierwszorządny Krawiec Damski E. Rudzki Piotrkowska 17 (parter) szyje elegancko kostiumy od Mk. 10, Paltę od Mk. 8— suknie od Mk. 2 jak również poleca Wielki wybór najnowszych fasónów papierowych. Nowe żurnale nadeszły, także potrzebne różne krawcowe.

SZKOŁA PRZYGOTOWAWCZA KOEDUKACYJNA

H. CHOLEWICKIEJ

PIOTRKOWSKA № 120,

przysposabia starannie chłopców i dziewczynki do szkół średnich. Przy szkole Zakład Freblowski i Kursy Pedagogiczne freblowsko-ochroniarskie.
Zapisy codziennie między 1—3.

Specjalista

Dr. L. PRYBULSKI

Przeprowadził się na Zawadzka № 1, róg Piotrkowskiej, do domu Szelera
choroby zewnętrzne
skórne i włosów
przyjmuje od 8—2 i od 4—9. Panie od 5—6 p.p.

Dr. S. Lewkowicz

choroby zewnętrzne i skórne.

Konstanyńska 12

Przyjmuje:

Panów od g. 9—1 i od 6—8 w. Panie od godz. 5—6 wiecz.

Pierwsza

+ chrześcijańska lecznica +

chorób zębów i jamy ustnej.
teraz Sieniewicza 33 róg Ewangelickiej
Najlepsze ZĘBY sztuczne i plomb.
Leczenie homeopatyczne. Od 9 r. do wiecz.

II-ie Polskie gimnazjum

filologiczne

podaje do wiadomości, że egzamina przedwakacyjne, do kl. IV włącznie, rozpoczną się 4 czerwca, do pozostałych—od 8 czerwca r. b. Kancelaria Szkoły przyjmuje podania do 26 maja r. b.

Pieniądze zarobić.

resztki tanio
Sprzedaje za pół ceny dopasowane wełniane i jedwabne resztki na bluzki oraz damskie męskie i dziecięce kostiumy: bostony, szewioty, satyny, alpaga i in. tow.
ul. ZIELONA 42, m. 10, front 3 piętro.

Seperatory do mleka

Alfa, Laval i inne pierwszorządnej marki, rozmaitej wielkości, jak również rowery w większej ilości zaraz może dostarczyć E. Strussburger Thorn (Tozn.)

Różne mieszkania

oraz sklep od zaraz lub od 1 lipca 1917 r. po cenach przystępnych do wynajęcia.
Wiadomość Pasz Szulca 16 u zarządzającego

Kupuje

stare futra męskie i damskie
mufki i ołnierze.
DZIELNA № 10, I piętro front
A. Fiszelewicz,

Apteka SS-ów W. Kościńskiego Warszawa, Karmelcka 21.

Krem od świerzby „SCABIOSA”

B. Borkowskiego.
Cena z przesyłką i opakowaniem 4 marki.
Główny skład na prowincję:
Apteka F. Więckowskiego, Warszawa, Marszałkowska № 110.
B. Borkowski wysyła zagranicę i na prowincję zaraz po otrzymaniu należności.

DRENY

Doskonale wykonane

dostarcza
M. PERKIEWICZ.

Tonwerke Ludwigsberg
Post Moschin (POSEN).

A! A! A! A! A! A! Mebli

olbrzymi wybór nowych, okazjnych: Stołowe sypialne, salony, biurka, biblioteki, szafy, otomany. Łóżka metalowe, krzesła gięte. Wobec zastoju sprzedaje po cenach własnych i niższej Magazyn Mebli, Władysława Romiszowskiego, Piotrkowska 116-I piętro front w niedzielę i święta otwarte do 6 p.p.

Bielizniarka przyjmuje u siebie szycie i reperację wszelkiej bielizny
Widzewska 86—48 Konkowska.

gorsety gotowe i obstalunkowe. Przyjmuje również przeróbkę, pranie, odświeżanie starych gorsetów. „Renoma” Łódź Główna № 17.

Mebie sprzedam stołowy, gabinet sypialny dębowy, salonik machoniowy i kasę ogniową. Piotrkowska 169 m. 9.

Poszukuje się zaraz dwóch ślusarzy, specjalistów, również chłopca piśmiennego do posyłek. Zgłaszać się Zawadzka 2 miesz. 5.

Rower damski i męski do sprzedania, Piaskowa 4 miesz. 4,

Resztki manufakturalne ul. Widzewska 40 m. 10
Z powodu likwidacji interesu nabyć można bardzo tanio różne resztki: Szewioty, Bostonu Alpaga wełnianej, Satyny, towar na damskie, męskie i dziecięce ubrania i okrycia, (czarna i biała, kratka i inne) różne towary na bluzki, (bawełniane, batystowe, wełniane i jedwabne) barczany letnie i zimowe i różne cągi. Łódź ul. Widzewska 40, m. 10, front, II piętro na prawo. Ceny niskie bez stała.

Stróż potrzebny zaraz Rozwadowska 6.

174 Piotrkowska Sortownia Chrześcijańska przerabia, nieuje, reperuje, odświeża, czyści, pierze chemicznie i łączy garderobę męską. Roboty wykonywane starannie szybko i tanio.

Skradziono 3 paszporty niemieckie, wydane w Łodzi: I) na imię Janiny Najder II) familijny na imiona Apolonii, Jadwigi i Kazimierza Kofakowskich, III) na imię Marii Kofakowskiej.

Seweryn Karasiński zgubił paszport niemiecki, wydany z gm. Brus.

Walentyn Winiarski zgubił paszport niemiecki, wydany w Łodzi.

Puder Bebe

Szofmana zalecany przez lekarzy specjalistów jako najlepszy dla dzieci, zapobiega i leczy czerwoność i wszelkie wysypki skórne.